

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Навчально-науковий юридичний інститут

Кафедра трудового, екологічного та аграрного права

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ЕКОЛОГО-ПРАВОВИЙ КОМПОНЕНТ СТАЛОГО
РОЗВИТКУ**

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітньо-професійна програма Право

Спеціальність D8 «Право»

Галузь знань D «Бізнес, адміністрування та право»

Затверджено на засіданні кафедри
трудоного, екологічного та аграрного права
Протокол № 4 від 28.11.2025

м. Івано-Франківськ - 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Еколого-правовий компонент сталого розвитку
Викладач	Данилюк Леся Романівна, доц., к.ю.н., зав. кафедри трудового, екологічного та аграрного права
Контактний телефон викладача	(0342) 507822
E-mail викладача	lesia.danyliuk@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку індивідуальних занять зі студентами, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри https://ktetap.cnu.edu.ua/informatsiia-shchodo-navchalnoho-protsesu-2/ Також можливі консультації шляхом листування через корпоративну електронну пошту
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є норми міжнародного, європейського та національного екологічного законодавства, які регулюють відносини, що виникають в процесі запровадження та реалізації принципу сталого розвитку, еколого-правові дослідження, присвячені питанням сталого розвитку. Навчальна дисципліна «Еколого-правовий компонент сталого розвитку» передбачає з'ясування місця концепції сталого розвитку в міжнародному та європейському екологічному законодавстві, правових засад державної екологічної політики України та екологічного управління в умовах сталого розвитку. В межах особливої частини дисципліни аналізуватимуться питання гармонізації інтересів у екологічних відносинах як передумови сталого розвитку, еколого-інформаційних правовідносин у концепції сталого розвитку, правового механізму забезпечення сталого природокористування в Україні, правових проблем екологізації аграрного законодавства, основних аспектів сталого землекористування, реалізації принципу сталого розвитку в механізмі врегулювання екологічних конфліктів. Принцип сталого розвитку вважається одним із спеціальних у праві навколишнього середовища та широко визначається на міжнародному рівні як розвиток, спрямований на «задоволення потреб сьогодення, не ставлячи під загрозу здатність майбутніх поколінь задовольняти власні потреби». Саміт сталого розвитку ООН, який відбувся у вересні 2015 року, затвердив нові цілі розвитку. 17 цілей сталого розвитку (ЦСР) були визначені та опубліковані в підсумковому документі Саміту, а саме «Перетворення нашого світу: Порядок денний сталого розвитку до 2030 року». Україна, як держава-член ООН, приєдналася до глобального процесу сталого розвитку та адаптувала ЦСР до українського контексту, де кожна глобальна ціль була переглянута, включно з урахуванням особливостей національного контексту.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<u>Метою</u> вивчення навчальної дисципліни є сформулювати в студентів необхідні юридичні знання щодо місця концепції сталого розвитку в міжнародному та європейському екологічному законодавстві; акцентувати їхню увагу на особливостях правових засад державної екологічної політики України та екологічного управління в умовах сталого розвитку; продемонструвати	

та довести їм зростаючу роль питань еколого-правової складової сталого розвитку; ознайомити їх з найбільш проблемними теоретичними та практичними питаннями, що виникають в процесі запровадження та реалізації принципу сталого розвитку; представити їм норми міжнародного, європейського та вітчизняного права, які регулюють відповідні відносини; показати значення вказаних норм і їх цінність для людства на шляху до сталого розвитку.

Основними цілями вивчення дисципліни є сприяти глибокому засвоєнню студентами нормативно-правових актів, що виникають в процесі запровадження та реалізації принципу сталого розвитку; розвинути в них навички працювати з відповідними документами та еколого-правовими дослідженнями, присвяченими питанням сталого розвитку; навчити їх вмінню застосовувати здобуті теоретичні положення в практичній діяльності.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, в тому числі іноземних.

ЗК7. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 9. Здатність працювати в міжнародному контексті.

Фахові компетентності:

СК1. Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності.

СК 2. Здатність аналізувати та оцінювати вплив правової системи Європейського Союзу на правову систему України.

СК4. Здатність оцінювати взаємодію міжнародного права та міжнародних правових систем з правовою системою України.

СК6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію.

СК9. Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності.

СК10. Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування.

СК17. Здатність ефективно здійснювати правоосвітню діяльність.

Програмні результати навчання:

РН1. Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання.

РН4. Здійснювати презентацію свого дослідження з правової теми, застосовуючи першоджерела та прийоми правової інтерпретації складних комплексних проблем, що постають з цього дослідження, аргументувати висновки.

РН6. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи.

РН8. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.

РН10. Аналізувати взаємодію міжнародного права та міжнародно-правових систем з правовою системою України на основі усвідомлення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування.

РН13. Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів.			
5. Організація навчання			
Обсяг навчальної дисципліни			
лекції		12	
семінарські		18	
практичні		0	
лабораторні		0	
самостійна робота		60	
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
3	D8 «Право»	2-ий	Вибірковий
Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	сем/пр/лаб заняття	сам.роб.
Змістовний модуль 1. Загальна частина			
Тема 1. Сталий розвиток у міжнародному екологічному законодавстві	0	2	8
Тема 2. Сталий розвиток у європейському екологічному законодавстві	0	2	8
Тема 3. Державна екологічна політика України та екологічне управління в умовах сталого розвитку	0	2	8
Змістовний модуль 2. Особлива частина			
Тема 4. Гармонізація інтересів у екологічних відносинах як передумова сталого розвитку	2	2	6
Тема 5. Еколого-інформаційні правовідносини в концепції сталого розвитку	2	2	6
Тема 6. Правовий механізм забезпечення сталого природокористування в Україні	2	2	6
Тема 7. Правові проблеми екологізації аграрного законодавства	2	2	6
Тема 8. Основні аспекти сталого землекористування	2	2	6
Тема 9. Реалізація принципу сталого розвитку в механізмі врегулювання екологічних конфліктів	2	2	6
ЗАГ.:	12	18	60
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	визначається Порядком організації та проведення оцінювання успішності		

	здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, введеним в дію наказом ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника від 19 травня 2023 р. № 309 https://efund.cnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf, а також Методичними рекомендаціями до порядку оцінювання успішності здобувачів вищої освіти у навчально-науковому юридичному інституті (далі - МРПОУ), затвердженими Вченою радою навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол №13 від 27 червня 2024 р.) https://law.cnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/100/2024/11/metodychni-rekomendatsii-pro-poriadok-otsiniuvannia-uspishnosti.pdf.
Вимоги до письмових робіт	Передбачається виконання 1 письмової модульної контрольної роботи (абз.2 пп. 3.1.3.1 МРПОУ). Робота виконується на передостанньому семінарському занятті. Зміст питань, форма та структура завдань визначається викладачами, що проводять семінарські заняття за погодженням з керівником навчальної дисципліни та затверджується на засіданні відповідної кафедри (пп. 3.1.3.2 МРПОУ). На письмову модульну контрольну роботу виносяться 2 описових завдання, які оцінюються по 20 балів, 1 коротке завдання нормативного змісту, яке оцінюється в 10 балів. Максимальна кількість балів за письмову роботу – 50 (пп. 2.6.1 МРПОУ).
Семінарські заняття	Завдання для семінарських занять визначені у методичних вказівках, що розміщені на сайті кафедри: https://ktetap.cnu.edu.ua/денна-форма-навчання-2/, а також в системі дистанційного навчання: https://d-learn.pnu.edu.ua. Максимальна кількість балів за семінарські заняття – 45 (пп. 2.6.1–2.6.2 МРПОУ).
Умови допуску до підсумкового контролю	Студенту виставляється залік за умови виконання всіх видів робіт, передбачених навчальною програмою. Наявність хоча б одного пропущеного і невідпрацьованого

	семінарського заняття є підставою для не виставлення заліку (пп. 3.2.2 МРПОУ).
Підсумковий контроль	Залік у письмовій формі. Для студентів, які не мають заборгованостей та отримали мінімальну кількість балів не менше 50, залік виставляється на останньому семінарському занятті відповідно до МРПОУ. Для студентів, у яких на момент виставлення заліку були заборгованості, залік проводиться письмово, після усіх відпрацювань. На залік виноситься 2 описових завдання, які оцінюються по 30 балів, 2 коротких завдання нормативного змісту, які оцінюються по 20 балів. Максимальний бал за залік становить 100 балів. Підсумковий бал складається з суми підсумкового балу за семінарські заняття (максимально 45 балів), балу за підсумкову модульну контрольну роботу (максимально 50 балів) та балу за самостійну роботу (максимально 5 балів, пп. 2.6.3 МРПОУ). Бал за індивідуальну роботу та/або участь у науковій роботі (максимально 10 балів) є додатковим балом, який додається до підсумкового семестрового балу (пп. 2.6.1 МРПОУ). Підсумковий бал становить максимально 100 балів (пп. 2.6.1–2.6.3 МРПОУ).

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи:

Зміст питань, форма та структура завдань та інструкції щодо виконання обов'язкових (письмової модульної контрольної роботи) та додаткових (письмових завдань за питаннями самостійного опрацювання, письмових експрес-опитувань тощо) письмових робіт визначаються викладачем, що проводить семінарські заняття, за погодженням з викладачем, що проводить лекційні заняття (Розділ 3 МРПОУ). За бажанням (для отримання додаткових балів) студенти можуть виконувати індивідуальні завдання (пп. 3.1.4.1-3.1.4.3 МРПОУ). Види, інструкції щодо виконання індивідуальних завдань знаходяться на кафедрі та на сайті кафедри <https://ktetap.cnu.edu.ua/денна-форма-навчання-2/>.

Академічна доброчесність:

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, визначених Положенням про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника <https://cnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/Нова-редакція-Положення-про-запобігання-академічному-плагіату.pdf>, усвідомлюючи наслідки порушення.

Реагування на порушення академічної доброчесності здійснюється відповідно до встановлених процедур https://efund.cnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2024/05/pr.01.1.1-08_2024-protsedura_8_universitytet.pdf.

Відвідування занять:

Очікується, що всі студенти відвідають лекції і семінарські заняття. Пропуски занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття впродовж двох тижнів з дня пропуску заняття (абз. 1. п. 3.1.2 МРПОУ). За пропущені лекційні заняття без поважних причин в обсязі, що перевищує 10% від загальної кількості лекційних годин, які відведені на навчальну дисципліну відповідно до робочого навчального плану, керівник курсу віднімає 5 балів від підсумкового семестрового балу студента (абз. 2. п. 3.1.2 МРПОУ).

Неформальна освіта:

Питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті регулюється Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника https://efund.cnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-trykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylia-stefanyka.pdf.

Визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти здійснюється одноосібним рішенням директора за умови, що назви освітніх компонент ідентичні або мають незначну стилістичну розбіжність; співпадає загальний обсяг годин (кредитів ЄКТС); співпадають компетентності та програмні результати навчання з дисципліни / дисциплін та результатів неформальної освіти або на підставі висновку експертної комісії кафедри.

8. Рекомендована література

1. Realization of Sustainable Development Principle in Environmental Legal Relations: Legislation and Law Enforcement Practice in Ukraine: monograph / Editors N. Kobetska, Z. Yaremak, L. Danyliuk. Ivano-Frankivsk: Vasyl Stefanyk Precarpathian National University, 2022. 226 p. URL: http://lib.pnu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/15427/1/монографія_2022.pdf.
2. Стратегія сталого розвитку: Європейські горизонти [Електронний ресурс]: Підручник / І.Л. Якименко, Л.П. Петрашко, Т.М. Димань, О.М. Салавор, Є.Б. Шаповалов, М.А. Галабурда, О.В. Ничик, О.В. Мартинюк. Київ: НУХТ, 2022. 337 с.
3. Буканов Г. М. Концепція сталого розвитку як основа формування державної екологічної політики на державному та регіональному рівнях. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Державне управління*. Київ, 2020. Том 31 (70) № 3. С. 71–76.
4. Шуміло О. М. Реалізація концепції сталого розвитку в законодавстві європейського союзу. *Південноукраїнський правничий часопис*. Одеса, 2021. Випуск 1. С. 139–144.
5. Чернік С. Д. Сталий розвиток як основа екологічної політики України. *Наукові записки. Серія: Право*. Кропивницький, 2020. Випуск 9. С. 64–68.

Детальний перелік монографічної, наукової, науково-практичної літератури, нормативних джерел та інформаційних ресурсів до кожної теми міститься в навчально-методичному посібнику:

1. Данилюк Л. Р. Еколого-правовий компонент сталого розвитку: методичні вказівки для підготовки до семінарських (практичних) занять та самостійної роботи студентів денної форми навчання спеціальності 081 Право. Івано-Франківськ, 2023. 24 с. <https://ktetap.cnu.edu.ua/денна-форма-навчання-2/>

Викладач:

к.ю.н., доц. Леся Данилюк